

Студенттер мен жас ғалымдардың
«ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ БІЛІМ - 2018»
XIII Халықаралық ғылыми конференциясы

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ

XIII Международная научная конференция
студентов и молодых ученых
«НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ - 2018»

The XIII International Scientific Conference
for Students and Young Scientists
«SCIENCE AND EDUCATION - 2018»

12th April 2018, Astana

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ**

**Студенттер мен жас ғалымдардың
«Ғылым және білім - 2018»
атты XIII Халықаралық ғылыми конференциясының
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ**

**СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
XIII Международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«Наука и образование - 2018»**

**PROCEEDINGS
of the XIII International Scientific Conference
for students and young scholars
«Science and education - 2018»**

2018 жыл 12 сәуір

Астана

УДК 378

ББК 74.58

Ғ 96

Ғ 96

«Ғылым және білім – 2018» атты студенттер мен жас ғалымдардың XIII Халықаралық ғылыми конференциясы = XIII Международная научная конференция студентов и молодых ученых «Наука и образование - 2018» = The XIII International Scientific Conference for students and young scholars «Science and education - 2018». – Астана: <http://www.enu.kz/ru/nauka/nauka-i-obrazovanie/>, 2018. – 7513 стр. (қазақша, орысша, ағылшынша).

ISBN 978-9965-31-997-6

Жинаққа студенттердің, магистранттардың, докторанттардың және жас ғалымдардың жаратылыстану-техникалық және гуманитарлық ғылымдардың өзекті мәселелері бойынша баяндамалары енгізілген.

The proceedings are the papers of students, undergraduates, doctoral students and young researchers on topical issues of natural and technical sciences and humanities.

В сборник вошли доклады студентов, магистрантов, докторантов и молодых ученых по актуальным вопросам естественно-технических и гуманитарных наук.

УДК 378

ББК 74.58

ISBN 978-9965-31-997-6

©Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия
ұлттық университеті, 2018

МЕМЛЕКЕТТІК ЖӘНЕ ЖЕРГІЛІКТІ БАСҚАРУДАҒЫ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕР ЖӘНЕ ОЛАРДЫ ШЕШУ ЖОЛДАРЫ

Бердалиева Ақдидар Бауыржанқызы

berdalieva@bk.ru

Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ Мемлекеттік және жергілікті басқару мамандығының 3 курс студенті, Астана, Қазақстан
Ғылыми жетекші – А.Смагулова

Осы мақалада Қазақстан Республикасының мемлекеттік және муниципалдық басқаруының өзекті мәселелері қаралды. Яғни, олардың сипаттамаларын анықтау және сипаттау. Осы материалдың негізінде мемлекеттік және муниципалдық басқарудың дамуына кедергі келтіретін және кедергілер туындайтын (проблемалар) және Қазақстан Республикасында оны жеңілдететін әдістер талданады.

Қазіргі заманғы қоғам - тез дамып келе жатқан жүйе. Эволюция процесінде ол көп өзгерістерге ұшырады. Түрлі жаңа құндылықтар пайда болды, ал кейбір ескі қорлар өзектілігін жоғалтты. Бұл құбылыстар жиырма бірінші ғасырда көрінісін таба бастады. Соңғы он бес жылда қоғам шатастырылып, бұрын мүмкін болмаған нәрселер біз үшін әдеттегідей болды.

Негізінде қоғамның маңызды бөлігі - басқару құрылымы болып табылады. Онсыз дамыған мемлекеттің болуы мүмкін емес. Өйткені, олар сізге қоғамның бар болуына көмектесетін басқарушылық үдерістерді бір бағытта немесе басқа жолмен реттеуге және басқаруға мүмкіндік береді. Өзін-өзі басқарудың бұл құрылымы күрделі, өйткені ол қоғамдық сипатқа ие және оның шешімдері көптеген адамдар мен мемлекеттің тағдырын анықтайды.

Мемлекеттік және муниципалды басқару саласы Қазақстан Республикасы үшін өте маңызды. Бұл тақырып оқу үшін өте қызықты әрі өзекті мәселе болып табылады. Бұл сфераны жетілдіру үшін алдымен оның проблемаларын түсініп, содан соң шешімдерді табу қажет.

Ең алдымен, мемлекеттік басқарудағы негізгі проблемалық мәселелерді зерттеу қажет. Мемлекеттік басқарудың өзі мемлекетте басқару дағдыларын дамыту деңгейімен шектелмейтін, бірақ бүкіл әлемдік жүйенің өзгеруін көздейтін парадигма болып табылады.

Мемлекеттік басқару - мемлекеттің халықтың қоғамдық өміріне тиімді, ұйымдастырушылық және реттелетін әсері, бұйрық беру, оны сақтау немесе трансформациялау үшін, билікке негізделген. Басқарушы күштерді дамыту, реттеу және оңтайландыру, олардың жарамдылығы мен тиімділігінің басты факторы - халық, яғни, адамдардың нақты өмірінің, олардың мүдделері мен қажеттіліктерін қанағаттандыру.

Мемлекеттік басқарудың негізгі өзекті мәселелеріне мыналар жатады:

1. Мемлекеттік басқаруды бюрократизациялауға әкеп соқтыратын нормативтік құқықтық актілер саласындағы кемшіліктер, оның ішінде биліктің әртүрлі субъектілері мен олардың ведомстволық құрылымдары арасындағы өзара қарым-қатынастың ерекше сипаты. Энергияның тігінен жеткілікті түрде дамымаған, нәтижесінде федералды және аймақтық билік органдары арасындағы қақтығыстар мен шатасуға алып келетін дау-дамай пайда болды. Бұл құбылыс барлық жерде байқалады, сондықтан оны жаңа заңдарды енгізу және дамыту арқылы дереу жоюға тура келеді.

2. Сыбайлас жемқорлық. Ол барлық басқару құрылымдарында бар. Мұның бәрі Республика үшін қажет емес кескінді құрайды. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы тұрудың мақсаты қоғамның барлық топтарында және билік тармақтарында, ауылдан бастап жоғары деңгейге дейін қолайсыз ахуал қалыптастыру арқылы қоғамның оған деген көзқарасын өзгерту. Мемлекеттің мұндай сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатының нәтижесі ел

азаматтарының мемлекеттік құрылымдарға деген сенімінің пайда болуы немесе күшеюі болуы тиіс.

3. Мемлекеттік органдардың тиімсіз құрылымы. Ұйымдастырылған жүйенің туындаған аппаратының ұйымдық тұрақсыздығы. Біздің заманымызда біртұтас тұтастықты және бөлек компоненттерді орнатуға қабілетті мемлекеттік аппарат үшін мінсіз құрылым болуы мүмкін емес.

4. Қазақстан Республикасы азаматтарының алдында мемлекеттік қызметшілердің беделін төмендеуі. Бұл үрдіс елде ұзақ уақыт бойы байқалуда. Көп жағдайда бұл мемлекеттік қызметшілердің сыбайлас жемқорлық туралы пікірлеріне байланысты.

Нашар ақпарат пен техникалық қолдау, қызметкерлердің қартаюы және басқалары сияқты бірнеше маңызды проблемалар бар. Осылайша, біз еліміздің әкімшілік құрылымы қалыптасу жолында екендігін және біздің әрекеттеріміз арқылы ол қай бағытқа жүретіні белгілі болады. Жаңа деңгейге көтеріле ме, әлде «тоқырау кезеңінде» қайтадан ораламыз ба деген сұраққа жауап іздейміз. Алайда, дамудың жаңа кезеңіне жету және жоғарыда сипатталған бұрынғы мәселелерді шешу үшін нормативтік құқықтық актілерді, әсіресе, билік құрылымдары арасындағы қатынастар саласында жақсарту қажет. Сонымен қатар, әкімшілік құрылымдардың авторитаризмін төмендету, сыбайлас жемқорлықпен күресу, мемлекеттік қызметшілердің білім деңгейін арттыру, қоғамды қоғамға жақындату, ақпараттық сайттарды құру қажет.

Менің тақырыбымның тағы бір маңызды бөлігі - муниципалды үкімет. Бұл бөлім Қазақстан Республикасының азаматтары үшін өте маңызды, өйткені бізде көптеген әкімшілік-аумақтық бірліктер бар.

Муниципалдық басқарудың негізгі мәселелері мыналарды қамтиды:

1. Ең алдымен аймақтық және жергілікті билік органдары арасындағы өкілеттіктерді иррационалды түрде шектеу, және оларға көңіл бөлмеу болып табылады. Қазіргі таңда Қазақстан Республикасы аймақтық жергілікті органдарына көбірек көңіл бөлуде.

2. Бюджетке бөлінген мақсатты ақшаны дұрыс емес бөлу. Ақшалар жиі біркелкі бөлінбейді, ал кейде олар алушыларға мүлдем жете алмайды. Шығындарды және кірістерді бақылау тәжірибесі жоқ, және қаржылық ағымдар ешкімге реттелмейді.

3. Муниципалитеттің қызметкерлерінің біліктілігі жеткіліксіз. Қоғам үнемі өзгеріп, дамып келеді, көптеген жаңа жаңалықтар бар. Жаңа қажеттіліктер, ережелер, технологиялар біздің өмірімізге өзгерістер әкеледі. Осындай жағдайларды түзетіп, өздерінің мамандықтарында жоғары деңгейге жетуді қалайтын менеджерлер қажет. Өкінішке орай, адамдар жиі жұмыс жасайтын жұмыс туралы жеткілікті түсініксіз муниципалитетке келеді.

4. Жергілікті өзін-өзі басқару құрылымы туралы бұлыңғыр пікірлер. Жергілікті биліктің құрылымы мен өкілеттіктері муниципалдық білім беру түріне байланысты және бұл заңнамада жазылуы керек. Муниципалитет ол орналасқан жердің сипаттамаларына байланысты. Бұл маңызды факторлардың бірі басқарудың жалпы тиімділігіне байланысты. Бұл тиімділік беделге ие болу, бейнені жақсарту, халық үшін қолайлы жағдай жасау болып табылады. Бұл үшін дәстүрлерді, өмір негіздерін, коммуналдық қызметкерлер басқаратын елді мекендердің ерекшеліктерін ескеру қажет. Бұл негізгі проблемаларды жоюға және ауданның әлеуметтік-экономикалық даму деңгейін арттыруға мүмкіндік береді.

5. Менеджмент саласында ақпараттық және коммуникациялық технологиялардың рөлін азайтып, ақпараттандырудың жеткіліксіздігі. Билік пен азаматтар арасындағы сындарлы қарым-қатынас жасау үшін платформаларды құру қоғамның муниципалды билік органдарымен өзара іс-қимылын жақсартуға көмектеседі. Сондай-ақ ақпараттық және коммуникациялық технологияларға қатысты бірқатар оң аспектілер бар. «Электрондық үкімет» құру көптеген жолдармен билік құрылымдарының қоғамға ашықтығын оңтайландыруға ықпал етеді. Сондай-ақ, «Белсенді азамат» сияқты жобалар жүзеге асырылуда.

Мемлекеттік және муниципалды үкіметте дереу шешілу қажет қиындықтар бар. Бұл нормативтік құқықтық актілер мен заңдар жеткіліксіз дамыған, мемлекеттік және

муниципалдық басқару істеріне авторитарлы араласу, мемлекеттік құрылымдардағы біліктілігі жоқ қызметкерлердің жағдайы, сыбайлас жемқорлық және ақпараттың төмен деңгейі. Ең алдымен, азаматтар мен билік органдары арасындағы өзара әрекеттестікті орнату қажет. Олар осы проблемаларды шешіп, шешім қабылдаған кезде, басқару саясатын жаңа деңгейге шығару мүмкіндігі пайда болады. Бұл қазіргі әлемде тұрақтылықтың кепілі болып табылатын қоғамға әкеледі. Қоғам өзгерген жылдарда, жаңа қорлар өткенді алмастырады, Ресей оны басқалардан жақсы ажырата алатын қасиеттерді сақтауы керек және оның дамуына жол бермейтін мәселелерді шешеді.

Қолданылған әдебиеттер тізімі:

1. Атаманчук Г.В. Теория государственного управления: курс лекций. С. 62
2. ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВО И ИДЕЯ МЕСТНОГО САМОУПРАВЛЕНИЯ, Нурпеисов, Е.К.2016
3. Местное самоуправление и государство, Лаптева, Л.Е. 2016

УДК 334.012.4; 334.7.021

**ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ НАУКИ, БИЗНЕСА И ОБРАЗОВАНИЯ
В ЧАСТНЫХ УНИВЕРСИТЕТАХ КАЗАХСТАНА**

Борисова Валерия, Ахмаева Елизавета, Коби Кобланды

akhm.liza@gmail.com

Студенты Казахско-русского международного университета, Актөбе, Казахстан

Научный руководитель М.Мырзахмет

Основная идея новой модели инновационного процесса - теории тройной спирали - состоит в том, что доминирующее положение в этом процессе имеют институты, ответственные за создание нового знания [1], главным образом – университеты.

Обычно университеты ставят задачу дать такой уровень образования своим выпускникам, чтобы они смогли занять в обществе или индустрии рабочие места по своей специальности. Эту задачу в последнее время эффективно могут выполнять только те университеты, которые встроятся в производственную цепочку существующей системы в наиболее удобной для них нише – производстве знания и его распространения в общество и индустрию [2].

По существу университеты выполняли эту функцию, только деятельность эта была фрагментарна и зависела от конкретных исполнителей. Теперь такую деятельность надо поставить на поток. Это невозможно сделать без соответствующих организационных изменений, построения необходимой эффективной организационной структуры.

В настоящей работе рассматривается и анализируется опыт одного из ведущих частных университетов Казахстана – Алматинского университета менеджмента (AlmaU) [3].

Таблица 1. Список подразделений университета по видам деятельности

Образование	Наука	Бизнес
Факультет базовой подготовки	Центр научных исследований	Open AlmaU
Высшая школа бизнеса	Научная среда	Центр медиации и конфликтологии
Высшая школа менеджмента	Физико-технический институт	Экспертный центр НПО
Высшая школа государственной политики и права		Институт развития образования